

KHONGSO PHRAI CA-UK

GRADE 3

ခေါင်စိုဖတ်စာအုပ်

2023

Khongso capei committee

Klyjxk

Tamuk mah van nang miluk isi hmat hai Khong mih ca hüm Acora kjawng tum riu hüm man mih cü lx hüm hnai mih kahmarra hlük na. Cami cü isi hai Khong mih kly hüm Tamuk mah py nang peimih kahmarra na.

Peimih luk, hra nothai mihly mah isi hmat hai ca hüm riu iva maw. Ihmat hai ceingthong kaham pü py i hra rarat va maw. Acora mah cü Grade 1, 2, 3 rük riu hümmih jok isi mina. Mitawk kapü, mala long cü Grade 1 hlük hüm ngai ni phrai ca-uk py khü riu hümmih na. Tafy maw mah peikacü, Grade 1,2,3 si hüm tüm mah khüm riu thai hümmih kaham phrai ca-uk si hüm pü py talo mina.

Hra hnai prai mihly mah kariu iva maw. Riu mih sara/ma si kham kapü na nakhü, kariu mih kjawng tabei bürbür si kham kapü na nakhü Tamuk kham hai kamthongra cü kxrni katüm hly jojo nakhü.

Khongso capei committee

Hau mih

No.	Hlongsai	camikna
1.	Kahma mih tahi	5
2.	Ruikhüp mih kavanra	7
3.	Kamroi mih tahi	9
4.	Kakrxm ka-üng mih hra	13
5.	Kapreng piung mih	15
6.	Katai kahnau hrumjua	17
7.	Keing kly mih Phowa	20
8.	Mikmui hru mih Kokawng	22

9. Roi hnai	25
10. Ruikhüp mih txr	27
11. Juk tahi hai vam mira	29
12. Kasum bei mih Jung	31

Kahma mih tahi

Kanila kha kapa jua cü tahi preijua vei peh. Ni mikha tahi loi mi cü kapa kham kai khü leingjok hrau peh. Kapa mah tafy vaila maw jokjok hüm txr tawk kapü noman miluk, kung kacü kapa mah hmat man hüm mih hrau hüm jokjok sut peh. Tahi mih cü kapa mah jokjok mih tümhnam si hüm po sxn nü, y

bet prei thang vei khü, roiklang sihak khamca lakhülklom khü vei peiky.

Peimih hly mah la kakra kacü tümhnam poisa si kakhoi ky peh. Hna kacü, mi cü vei hümmih tüm novei ky khü, y mih mary hai malai jua kham thamhlau khü veivei sut ky peh. Tüp pak si miluk pakluk si hüm mateing ca hüm hia hnak ky peh. Hna khami cü ka-ui mira man khü kapa nam kut tüng hümmih kako ky peh. Pei miluk, hloi kai kapa kham ky peh. Kapa hly kakrum kacü, “Kamai hloira mih ün hai tahi ang cü pa ün hai tahi pei hümmih pü nokateing lüng ky. Ang hüm tahi hlük tho nü noty ang kapü misong jua tho nü cü ty ang ex” peikhü kahuijok ky peh.

Hna kha kapa cü hmat hai tahi loi mi hüm van khü hmxk, omjok ky peh. Hna kacü, hmat kenjam m’va vei misi hüm phau khü moi, kan si hly khing cak khü py poi hly pei ky. Hnakha kapa cü imi mahu si nga jüing khü “Kahma kai mih ang hai tahi hüm ang ki tüng ky” peikhü txr peh. Hna kacü, tahi mi cü kapa hly tüm vei jo ky peh.

Ruikhüp mih kavanra

Kanila kha, katai, kahnau preijua vei peh. Kahnau mi cü malai lang pekhü, katai mi cü manga phihnak peh. Pei miluk kahnau mi cü hmat malai mih hüm ka-üp khü katai mi hüm no-oi peh. Bet malai mi sihly ngai ni kadei ngai peh.

Pei mihly mah kung kacü poisa, ng'ka si pü kakhoi jo dudu ky peh. Hnakha kacü hmat hai roihnai si cü no-oijok ky peh. Hna kacü mi cü kabxp hümmih tüm pü novei ky peh.

Ni mikha mi cü, “Ang hüm ruikhüp mih kavanra hak van ang mih cü mi veiva” peikhü kako ky peh.

Pei mihly mah ni kha kacü ca hümmih pü novei peikhü ui hai si ca hümmih kai kalei thang jo peh. Hnakha kaleilong kaphet khü man ma nü nohai hmang m’hma khü kari vei m’hma ken sut peh. Hnakha hmat hai roihnai si pü hmat hüm ki tawk kapü noki mitho pyva vit peh.

Hnakha hmat katai mi cü y mih m’hma tum hmangra peh. Hnakha maplei sihak kari vei sut mih hmat kahnau hüm ki kacü vanjok khü loidük nü hnaipxng krytүpjok peh. Hnakha ni kahnau mi cü kung thang hai hmat hai nohnai mih si hüm ka-ui khü katai mi hly kadx, kadeija khü vejia tüm ky peh.

Kamroi mih tahi

Kanila kha Mawng Ei peimih pu katang cü tahi,tama,(12)jua vei peh. Saroi kük mih tahi hai ming cü Mawng Shit peh. Hmat hai ming tho nü khreik hüm hnai prai hnak peh. Pei miluk hmat hai katai si cü mi hüm nohia jauva peh.

Ni kha kacü katai (11)jua si cü tüp kana hümmih kai kalei bürva ky peh. Hnakha Mawng Shit hüm kapa mah,“ Düng y.. ün tai si kai tüp kana va ky. Miva ca hümmih hrajok rukni cak jo deih”

pajok peh. Hnakha Mawng Shit cü katai si hüm kai hrajok rukni cak jo peh.

Katai si kham katüm kacü, katai si cü, “ Ra vah, ravah, pa mah khreik kük mih imi raky. Mi hüm bomva maw” peikhü karamva peh. Hnakha miva long hai ta preik mi cü, “Bongpei pyvah. Peipy iva maw, mi hüm py kapai mih imi si kham sum pai vit khü pakham cü, “Hnau hüm hrui si mah map pai vitky pa iva maw” peikhü pajok kacü ra-ui kadxva khü kasum, kapai py mih imi si kham sumva jo ky peh.

Jak thang hloiva manam kacü kapa hüm, “Pa y.. hnau hüm cü hrui mah map pai vitky” peinü pajok va peh. Kapa cü hraknga phi mihly ei sut ky peh. Mawng Shit hüm cü py kasum kapai mih si mah sumva sangphrang kham va sut ky peh. Sangphrang mah Mawng Shit hüm hmeip kim si hümmih jokjok tok peh. Mawng Shit cü hmat hai tok hüm py hnaipxng miluk sangphrang mah khreikjok phi hnak peh. Hmeip kim mih tok hly mih kimko vei mih tümhnam si hüm krytüp

hümmih tok pü jokjok bei peh. Hnakha Mawng Shit pü lakhülklom khü, tümhnam si hlük pü nokahma mipar krytüpjok peinü sangphrang cü kalum rat, khreik rat peikhü hmat kly tum vei hümmih jokjok tok vit peiky.

Pei mihly mah Mawng Shit cü hmatva hai prei khamcak si vei hümmih py mih tun maky plau kai vitky peh. Mawng Shit pü hmat hai tok hüm py hnaipxng miluk miva hai prei cü malai phi hnak ky peh. Mitawk kapü, hmat katai si vei mih prei tum cü purkang cawn khü kham, ca hüm novei ky peh. Pei miluk Mawng Shit hai katai kahnau si cü ran mi si hümmih katümra va ky peh.

Hnakha Mawng Shit cü katai si hüm ki kacü hmar sük rüp pekhü hraknga phihnak ky peh. Mitawk kapü, katai si cü hmat hüm nohmarva peh. Hna kacü hmat hai imi si hüm katai si hai kaham mi si jokjokva pajok peh. Katai si hloi hüm ky pei kacü phau khü, “Ang cü ünni hai kahnau Mawng Shit ca” pajok kacü katai si cü kramva peh. Mawng Shit mah cü, “Bong kramva ünni hloiva

khü pa hüm pü phaura vah, isi veiva cah ca bür
maw’’ pajok khü kapa hüm kai phauva nü ymih prei
tum veiva tüm peh.

.

Kakrxm ka-üng mih hra

Kanila kha nam hlük tum Po Po mija Dawka juhua cü tahi hrum jua vei peh. Miva cü kanu, kapa hüm somlomva tawk kapü hmatva tingtoi cü nokadeiva peh. Kangak, ka-eikva tangtang peh. Kanu, kapa mah pü kadx, kadei hümmih txrjok tawk kapü kly noeingva peh. Ni mikha miva hüm kapa mah hruajok kaleilong thang peh. Tahi ta mi cü lam si veirahiak mih vi hlük kakrum peh. Salong mi cü Pupet kama pui hüm kakrum peh. Saroi mi

cü ui si vei rahiak hnak mih kalu lxp hring kakrum
peh.

Hna kacü tahi hrum jua si cü hmatva kakrum
mih si cü ihmät jua lei cü napü nohai py mih si
txrjok peh. Hna kacü kapa cü hmatva txr mih si
bürbür si hüm po hümmih miva hrumjua hüm hrua
tüm peikhü, lam si hüm pü hnap hly, pupet kama
hüm pü kur hly, kalu lxp ui hüm pü khleing hly
peh. Kapa mah txrjok mitho nü tahi si cü kai pova
khü lakhülklom mihly hloira va peh. Hnakha kapa
pü lakhülklom prai ra peh.

Hnakha kapa mah kakrxm ka-yng khü py tüm
kacü nana kapü khüm man mih si, kimko ra-ui kadx
kacü kanu, kapa lakhülklom mih si txrjok hrangtxr
kly si peh. Hnakha tahi si cü kapa hai kly hüm
keing khü kadx, kamreipva ky peh.

Kapreng piung mih

Ni mikha kjawng kim hlük tum kahlei mih poi pyva peh. Mi kapreng mih poi luk Ma Ni, Ma Phiu, hak Ma Ngio m'va roi (3)jua cü mita (800) piung hümmih jok ming va peh.

Hna kacü miva hrumjua cü po tüm va бүр ky peh. Hnakha Ma Phiu cü, “Ang cü piung hnaipxng hnak hüm” pei peh. Ma Ni cü, “Ang cü ri thang khx prai mihly piung khü katüm klük kacü piung jamjük hüm” pei peh. Ma Ngio cü, “Ang cü kacxk kha piung jamjük khü txt hüm khet ky pei mikha piung hra ma hüm” pei peh.

Hna kacü, hpu pali mihak hmatva mah txr mitho piungva ky peh. Katüm long kacü Ma Phiu cü ri thang piung peh. Ma Ni cü piung long mitum peh. Ma Ngio cü piung kung peh.

Imi mahu si cü miva hai min hüm phau khü jok hra va peh. Miva hrumjua pü hra mah piungva peh. Txt hüm khet kacü Ma Phiu cü, kung thang, Ma Ni mija Ma Ngio cü piungja tüm peh. Txt mitum katüm hüm ky pei kacü Ma Ngio cü ri thang, Ma Ni cü long mitum, hak Maphiu cü kungbxng piungvei sut peh. Hna kacü Ma Ngio cü man pathama, Ma Ni cü man dudija, Ma Phiu cü man tatija peh.

Peimih hly mah miva roi hrumjua si cü su si manva khü lakhülklom mihly hloi manam va khü, kanu, kapa, katai, kahnau si bür pü lakhülklomva bür ky peh.

Katai kahnau hrumjua (vam mih Mawng Ba)

Kanila kha Mawng Mia, Mawng Ei, hak
Mawng Ba peimih katai,kahnau hrujua vei peh.
Miva kimko cü kia, kana si hüm tawnva peh. Pei

miluk saroi preik mih Mawng Ba cü kxrni kai tüp kia, kana si peh. Katai Mawng Mia mija Mawng Ei cü pxx kjawng khü kariu tukcing mira ja peh. Ni mikha kahnaui mih Mawng Ba pü katai mija kham pxx kjawng hüm hia mih txrjok ra peh. Mitaww kapü, katai mija cü tüp kia, kana si m'pai pajok peh. Pei miluk Mawng Ba cü kxrni vai sxk, sxn kajai khü lamcak hnai mih tüm tum kia, kana si hüm hoi sxn peh.

Pei mihly katai mija cü kariu tukcing misi khü hmatja hia mih hei long kanuk khü pytok ja peh. Pei miluk, katai mija cü plau hei vitky miluk katu hei hüm kla ky peh. Hmatva hai hei si long hai heilu Koko cü Mawng Ba hai katai miva si hüm katu hüm mih phaujok ky peh. “Ünni long miva vam mih, rava, ang hly katu hüm, kasum mih imi cü plau misong rüp hüm” pajok peh. Koko cü hra pü ky, cak pü ky miluk katai miva long hai mi pü nocawnra khü notu vam va peh.

Hna kacü, Mawng Ba pü hmat hai kia, kana si hüm khing lamcak hüm mih ra mikha hmat hai katai si hüm ngak mih Koko hüm ki peh.

Hna kha katai mija kham kai khü, “Ang kai tu hüm cah” pajok peh. Mitaww kapü, katai mija mah nojokjok peh. “Ing kxrni katu hei mih imi mateing

mah mi hüm notu vam, ün cü tüp kia, kana mih imi tawk, ün tu na hly hüm va” peikhü hlyjok peh.

Hna kha Mawng Ba mah “Ang cü kxrni kia, kana tüp mikha pri, tom, hrui si hly kacui, katu khü ja hai cah. Maca pü hna mi heilu Koko hüm ang hmat hai kajai hly ang tu khü ja hüm” peinü pajok kacü katai mija pü tu dei pajok khü, hmat hai kajai hak Koko hai lutiu mitum jaijok phük khü heilu Koko cü katim küng hnak peh. Hna kha miva cü lakhülklom mihly pyva poi ky peh.

Keing kly mih Phowa

Kanila kha nam hlük tum pi katang hak Hpowa peimih vei peh. Namko hai vei mih imi si cü mija hüm nosomlom khü, pükja, cinhrua tangtang peh. Mitawlk kapü cu mi Hpowa cü napü notxr mimah van cin mih bürbür si hüm py jojo peh. Kapi hai kly hüm pü keing khü, hnaipxng krytöp peh.

Ni mikha namko hai vei mih imi si cü hoi moi hümmih kai kalei va peh. Nikuk hoiva tawlk kapü napü noman khü rualim hlük phaini manva lat peh.

Imi si cü rualim hüm klük thiva khü kxp kimsut karetva peh. Mitawk kapü, Hpowa mija kapi hüm cü jokjokva muria sut peh.

Hnakha cu lei Hpowa cü nam si hüm hrak nokaluk mimah, jokjok mih rualim hai muria hüm thi jamjü peh. Pei thi mikha muria ko hai maku, ng'ka si cawnjok lat peh. Hnakha Hpowa cü kapi kham piungra khü txrjok peh. Kapi hak kaija khü jauja mikha kapi mah maku, ng'ka si ve hei pajok peh. Hnakha kapi mah, “Katang si hüm krytöp, lata mih imi si hüm somlom, kly keing kacü plau malai peh” pajok peh.

Hnamih ni hly kacü mija kapi,cu pü malai plaura khü va mah ty tamu ra ky peh.

Mikmui hru mih Kokawng

Kanila kha tengprei hlük mitum cingphi, malaiphi mih sanghprang vei jua peh. Hmat hai malai kim hüm pü maku rawng hly py pai khü vei hümmih kajongjep hnak peh. Hmat hai kimky m'plawt ken tum pü bongcang hring vei hlük peh. Luiva congkhang si ra khü kacopva peh. Sngphrang pü ra kacop mih va si hüm jau khü lakhülklom phi

hnak peh. Mitawk kapü, hrukni, sangei, kha luiva lapmih txn si hüm tuk tawk kapü ngxr thang hmurkling hmat hüm krxng mikmui hümmih laimih, lapmih va hüm hau hin peh. Pei miluk sangphrang cü hmat hai imi si hüm phau khü hmat prei vei mih va congkhang si hüm khxng hly ky peh. Hnakha sangphrang mah, “Bah.. ang hai prei tum vei mih va congkhang si y.. ngxr thang hmurkling y mih bongcang hring luk txn hnai hak lai, lap mih va hüm ang hia. Üng mih khüm lap mih va hüm ang jok su hüm” pei peh.

Hnakha va hmatva si tingtoi karamva ky peh. Hnakha bet va si cü hloiva khreng khü kokawngva hak kaliuva vei ngai ky peh. Hnakha sangphrang cü mija thang kahria khü, “Üncing preijua long juajua ang hai kimky nga hai bongcang hring tum hnaimih txn hak lap kacü ang jok tümhnai hüm” pajok peh.

Rasa iu khü mu hüm py kacü va bürbür cü kamkxm mikmui va tawk kapü kokawng mija kaliu cü mimi lap riri by peimih mingja sut ky peh. Mura kacü kokawng cü hmapai hmük khü, mui pai vitky peh. Kaliu cü kako kadawn jo mihly mui peikhü

sangphrang kimky nga hnaimih txn hak laijok
kypeh.

Kokawngva cū rasa lawtra kapü mikmui norx
vüngvüng hin peh. Hna mikha mah sangphrang cū
lakhülklom prai mihly va congkhang si hüm phau
khü kaliuva hüm su si jok khü tyty tümhnai mitum
ky peh.

Roi hnai

Ni mikha papa mija düngdüng cü kalawk hnai, roi hnai si na khü, kadeija phi hna peh. Ni mikha manam hak meng hlük hla mih hmatja hai kanu, kapa si hai vit tum kaija peh. Nam hak vit tarei vei mih rxm hlük tum hmangja mikha tomla hlük hly kakrumja peh.

Tomla cü mija hüm hmangjok peikhü beikjok peh. Hnakha papa cü kram phi miluk kaklo hringjx

vit peh. Dündüng hüm cü tom mah umjok peikhü khupjok bekjok peiky. Hna kacü, tom cü kari vei sut mih dündüng hüm lu hly mih khok rük hmxk, bei khü hmang kaijo peh.

Tomla hmang kai plun mikha papa cü dündüng ken ranü, “Düng dung y.. kamaï tom la mah txr ün na hai va” pajok peh. Hnakha dündüng mah, “Ün hai roi üng papa tho cü maca nga thang bong kadei ryry pa ang nei” pajo peh. Hnakha papa cü hmat hai nohnai mih hüm ka-ui khü, dündüng kham pü kahui khü, “Maca nga thang cü juajua kasom, kalom khü vei hüm ky” peinü pajok khü plauja roihnai tüng ky peh.

Ruikhüp mih txr

Kanila kha kacop prai, hnai prai mih hrxngnam hlük tum malai vei jua peh. Mi kham hnaidek lei mih tahi “Lapiang” vei jua peh. Ni mikha kapa mah mi hüm tüp kia hümmih txrjok peh. Mitawlk kapü, tahi mi Lapiang cü piangphi miluk kalei long mui vei sut peh. Mui mihly mah nam ko hai vei mih imi si hüm pop hümmih kako ky peh. Hnakha namko hai vei mih imi si kham, “Som ang va dei.. som ang va dei..” peikhü phaujok peh. Hnakha namko hai vei mih si cü rei, rahku, tim si hüm ong khü, “Napei hai va” pajok va peh.

Hnakha Lapiang cü, “Ang hai kia hüm pri mah map pai vitky” pajok peh.

Mitawk kapü, pri hüm pü noki va khü kia si pü cava lamcak jür va peh. Pei miluk nam hai imi si cü hloiva manam thang tüng va peh.

Üng mitho nü Lapiang cü kxrni nam hai imi si hüm pop miluk mi hai kly cü nam si mah nojungva ky peh. Ni mikha cü pri rajok khü Lapiang hai kia hüm mapjok vit ky peh. Pei miluk Lapiang pü üng n’jak va hai tho nü, “ Som ang va dei.. som ang va dei..” peikhü lapjok bei ky peh. Mitawk kapü, mi mah pü nojung jok miluk nokaijok va ky peh. Pei miluk pri cü Lapiang hai kia hüm map tüng pai vitky peh. Pei miluk Lapiang cü hna mih ni hly kaso hmat hai veimih sai si hüm hnaipxng kako khü, “kamai hly kaso kacü ang va hüm notxr mahrang lüng ky, nopiang lüng ky” peinü txr khü hring hnaipxng ky peh.

Juk tahi hai vam mira

Kanila kha hrxngpa hrxngma si vei rahiak mih hrxng so tarei juk tahi prei vejja tüm peh. Mija vei mih hrxng hai thangpang thang cü hraupui mih hrxng vei peh. Juk tahi prei hai ming cü twetwe mija phuphu peh. Mija cü bet pxx hrxng mih juk tahi si ra kacü txng m'hma mih tok pyja peh. Hraupui mih hrxng hai klük rük cü katümja ra peh.

Pxr hrxng mih juk tahi si cü hraupui mih hrxng pxr khü hloira va kacü hmatva hai khüm pxr mih, khüm py mih si hüm va mah hlyjok kacü txrva khü ra-ui kyva phi hnak peh. Mitawlk kapü, pei üng mih ming ky khü satangca si luk katxngra tawlk kapü pxr hrxng hümmih txng m'hma mih twetwe mija phuphu peimih juk tahi hai ming hüm cü nokatxng vai peh. Ni mikha cü twetwe peimih juk tahi cü hmat hai roi phuphu hüm txrjok peh.“ I hai ming hak pythai mira mi pü notuk. Pei miluk ün hak ang pü hrxng nui tum katüm mipar pxr ira maw. Va no-um vai mih hrxng nui tum kacxk katüm mih juk tahi plau mipar pxr hüm” pajok peh.

Pei miluk twetwe mija phuphu cü pxrja hrxng ky peh. Kung kacü mija cü hra nothai mimah pxrja vüngvüng khü hrxngnui tum katümja ky peh. Pei miluk twetwe mija phuphu cü va pxr hrxng mih si hüm txng m'hma mihly mih maca cü mija cü hrau preik mih hrxng tum khüm pxr mih kacxk mih pxrhrxng mih juk tahi plau kaija ky khü lakhülklom mih poi pyja ky peh.

Kasum bei mih Jung

Jung mija Pupet hau ja lamcak tüm peh. Hna kacü, karam ja kly mikha txr ja hmatja hai kapu kapreng pjung mih hlongsai peh.

Jung cü “ Kanila kha ang kapu kasum mih ang ra-ui nohnai y” peinü txr peh. Pupet mah “ Lawk y, imi si mah txr hly hrangta linlün hai tawk nei. Ra-ui nohnai mih bong vei” pajok peh.

Peikapü, Jung cü ra-ui nohnai peikhü, “ Kanila kha ang hai kapu kasum tawk kapü, ang cü nokasum lüng. Miluk nü, i pü kapreng kapjung maw” peikhü, Pupet hüm txrjok peh.

Hlui noman hnak miluk kung kacü, Pupet mah “Petan hnak kacü i pü kapreng hüm. Mitawk kapü, kapreng hümmih tüm cü ang mah roi hüm”pajok peh. Jung pü “Man tawk, ün mah hia mih tüm roi dei” pajok peh. Hna kacü, Pupet mah “Tangxr hmurkling ra y mih hrxng nui dei a”pajok peh. Peimih luk, ngxr thang kacü, kakrum ja hrxng nui tum ky peh.

Hna kacü, lungsun thang pjung kapreng ja peikhü, Pupet cü kari kai pai jo hnak peikhü, Jung cü Pupet kung no-um tüng lüng bei peikhü kasum tüng lüng bei ky peh.

